

Nr 11.

Af herr **Leander**, om ökadt anslag till förbättring af pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt.

Med tanke på det betydelsefulla arbete till fromma särskildt för näringslivet, som sjömännen utföra, samt på de mödor och strapatser, som åtfölja deras yrke, började man tidigt inse vikten af att lämna dem något understöd på deras ålderdom. Enligt tillgängliga uppgifter togs första steget därtill af 1746 års Riksdag. Sättet, hvarpå understödet lämnades, undergick därefter åtskilliga förändringar, tills vid 1863 års riksdag handelsflottans pensionsanstalt bildades med fyra pensionsklasser å resp. 160, 120, 100 och 60 kronor efter fyllda 55 år.

I mån af pensionsfondens tillgångar ha under tiden pensionsrummen ökats. På grund af bestämmelsen, att pensionsrummens antal skola vara sex gånger så många i fjärde klassen som i hvardera af de tre första klasserna, har emellertid en påfallande stor disproportion inträdt emellan pensionärerna inom förstnämnda och sistnämnda klasser. För dem, som tillhöra fjärde klassen, kunna pensionsbref i allmänhet utfärdas nästan omedelbart efter de inkomna ansökningarnas granskning och godkännande, under det ansökningarna från de tre första klasserna måste förklaras hvilande i flera år, enär pensionsrummen däri äro för få och fondens tillgångar otillräckliga för rummens ökning.

Redan 1897 dröjde det vidkommande första klassens pensionärer i 7 år, innan de efter lagstadgad ålder erhöllo pension, och för närvarande få de vänta i minst 9 år. Enahanda är förhållandet med dem, som tillhöra andra klassen. Inom tredje klassen — omfattande styrmän och maskinister — är det om möjligt ännu sämre ställt. Där få ansökningarna hvila i 11 à 12 år, innan pension å dem erhållas.

För de befälhafvare, styrmän eller maskinister, som innehaft så inkomstbringande platser, att de kunnat aflägga en penning för ålderdomen, spelar pensionens uteblifvande ingen synnerlig roll. De, som tillhöra denna kategori, torde dock vara jämförelsevis få. De flesta stå

säkerligen utan något kapital, då de på grund af framskriden ålder och nedsatta krafter nödgas upphöra med sitt yrke. För dem utgör det lilla pensionsbeloppet, när det en gång utfaller, en ganska afsevärd hjälp. Dock blir under nuvarande förhållanden pensionen för många endast en i fjärran hägrande förhoppning, som aldrig förverkligas. De nå nämligen aldrig fram till den dag, då deras tur att uppbära pension kommer.

Den långa väntetid, som de tre första klassernas pensionärer sålunda måste underkasta sig, innan de utfå sin pension, har gifvetvis icke kunnat undgå att tilldraga sig uppmärksamhet. Åtskilliga förslag ha framlagts för att bereda dem en gynnsammare ställning i pensionshänseende. I en till 1909 års Riksdag aflåten proposition hemställde Kungl. Maj:t om anvisning å 90,000 kronor å extra stat för år 1910 till förbättring af pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt. På förslag af statsutskottet beviljade emellertid Riksdagen endast 31,000 kronor att användas såsom förhöjning af pensionerna inom fjärde klassen med 30 kronor per år. Denna summa, som beviljades jämväl af 1910 och 1911 årens Riksdagar, har också i årets statsverksproposition af Kungl. Maj:t begärts för sagda ändamål.

Pensionärerna inom fjärde klassen erhålla sålunda numera en årlig pension af 90 kronor, och då de, enligt hvad ofvan nämnts, kunna utfå sin pension nästan omedelbart efter fyllda 55 år, såvida deras ansökningar i öfrigt befinnas riktiga, äro de uti här omhandlade hänseende bra mycket lyckligare lottade än de sjömän, som tillhöra de tre öfriga klasserna. Herr Olssons i Kullenbergstorp motion vid 1910 års riksdag om ett anslag å 32,000 kronor, på det att dessa senare skulle kunna tilldelas pension, senast 5 år efter det deras ansökningar blifvit insända och godkända, lyckades ej heller tillvinna sig bifall af Riksdagen, som följaktligen sagt nej till alla hittills gjorda framställningar om förbättring af befälhafvares, styrmäns och maskinisters pensionsförhållanden.

Det förnämsta skälet, som åberopats för afslag, har varit den pågående utredningen angående allmän ålderdoms- och invaliditetsförsäkring. Man har förmenat, att lösningen af denna betydelsefulla och på dagordningen stående fråga skulle kunna fördröjas genom att tillmötesgå sjömannens önskemål. Det är dock svårt att inse, hvarför ett bättre ordnande af kofferdisjömännens pensionsfråga skulle behöfva stå hindrande i vägen för den allmänna pensioneringen. Tvärtom borde väl lösningen af den senare frågan främjas genom att på ett mera rättvist sätt ordna den förra. Man måste komma ihåg, att handelsflottans pensionsanstalt länge existerat, och att många gamla medellösa sjömän icke blott gjort

sig liflig förhoppning om att erhålla det för hvarje särskild klass bestämda understödet, utan äfven anse detta såsom sin fulla rätt, enär de äga en för deras räkning enkom stiftad pensionsanstalt.

På grund af den ställning, Riksdagen förut intagit till denna fråga, anser jag försiktigheten bjuda, att anspråken nedbringas till det minsta möjliga. Därest pensionsrummen inom hvar och en af anstaltens tre första klasser ökades med 20 st., skulle detta med bibehållande i öfrigt af samma belopp, som hittills utgått, draga en merutgift af 3,200 kronor för första klassen, 2,400 kronor för andra och 2,000 kronor för tredje klassen eller tillhopa 7,600 kronor. För statskassan skulle denna ökning ej betyda synnerligen mycket, men 60 st. gamla sjömän skulle därigenom erhålla en länge efterlängtd hjälp samt öfriga pensionsberättigade sjömän af befälhafvare-, styrmans- och maskinistgrad styrkas i sin förhoppning, att äfven deras tur en gång skall komma. På samma gång deras väntetid i någon mån afkortades, vore det ett bevis för, att Riksdagen icke alldeles bortglömt dessa gamla tjänare, som ofta fått kämpa med storm och vågor samt våga sina lif för att förmedla varuutbytet och såmedelst skaffa icke blott sig själfva, utan många andra munnar bröd. Gifvetvis skulle ett dylikt beslut af Riksdagen äfven utöfva en lifvande inverkan på ännu i tjänst varande sjömän.

På grund af det anförda tillåter jag mig vördsamt hemställa,

det Riksdagen ville, förutom af Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition äskade 31,000 kronor, å extra stat för år 1913 anvisa ytterligare 7,600 kronor till förbättring af pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt sålunda, att pensionsrummen ökas till ett antal af 20 st. inom hvar och en af klasserna 1, 2 och 3 eller att däraf anslås till en vidsträcktare pensionering inom första klassen 3,200, inom andra klassen 2,400 och inom tredje klassen 2,000 kronor.

Stockholm den 20 januari 1912.

Ulrik Leander.

I motionens syfte instämma:

<i>John Jönsson.</i>	<i>Th. Hansén.</i>	<i>Joh. Jeansson,</i>	<i>C. A. Olsson,</i>
		i Kalmar.	i Järnsida.
<i>Carl L. Olausson.</i>	<i>Sven Olsson.</i>	<i>Oskar Lundgren</i>	
		i Wendelsberg.	